

Laki

kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 3 §:n 1 momentin 6 kohta, 22 §:n 2 momentti, 30 § ja 55 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 30 § osaksi laissa 473/2015,

muutetaan 3 §:n 1, 3 ja 9 kohta, 6, 7, 9—14, 14 a, 15, 16 ja 18 §, 19 §:n 3 momentti, 20 §:n 2 momentti, 21 §:n 2 momentti, 23 §:n 3 momentti, 29 ja 31 §, 32 §:n otsikko ja 3 momentti, 39—41 §, 42 §:n 1 ja 2 momentti, 43, 44, 56, 58 ja 60 §, 61 §:n 1 momentti ja 63 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 9 kohta laissa 388/2015, 6, 16 ja 40 § laissa 87/2015, 7 § osaksi laeissa 1253/2011 ja 1294/2022, 9 ja 10 § laissa 1161/2016, 12 § laissa 1165/2021, 13 § osaksi laissa 427/2024, 14 § laeissa 673/2015 ja 1084/2022, 14 a ja 31 § laissa 673/2015, 18 § osaksi laissa 1294/2022, 39 § osaksi laissa 616/2020, 41 § osaksi laissa 851/2019, 56 § laissa 851/2019 ja 58 § laeissa 616/2020 ja 1294/2022, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 388/2015, uusi 10 kohta, lakiin uusi 11 a, 13 a, 15 a ja 16 a §, 17 §:ään uusi 5 momentti, 19 §:ään uusi 4 momentti, lakiin uusi 23 a §, 32 §:ään uusi 4—6 momentti sekä lakiin uusi 39 a § ja siitä lailla 616/2020 kumotun 6 luvun tilalle uusi 6 luku ja 56 a ja 63 a § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kansainvälistä suojelua hakevalla* kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta ja direktiivin 2013/32/EU kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1348, jäljempänä *menettelyasetus*, 3 artiklan 13 alakohdassa tarkoitettua kolmannen maan kansalaista tai kansalaisuudetonta henkilöä, joka on tehnyt kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, johon ei vielä ole tehty lainvoimaista päätöstä;

3) *vastaanotolla* vastaanottokeskusten ja niiden järjestämien vastaanottopalvelujen kokonaisuutta, jonka tarkoituksena on kansainvälistä suojelua hakevan ja tilapäistä suojelua saavan toimeentulon ja huolenpidon turvaaminen;

9) *auttamistoimilla* ihmiskaupan uhreille annettavia palveluja ja tukitoimia;

10) *rajatarkastusviranomaisella* Rajavartiolaitosta ja muuta viranomaisella, jolla on oikeus henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/399 tarkoitettua rajatarkastuksen tekemiseen.

6 §

Lain soveltaminen henkilöön, jolla on erityisiä vastaanottotarpeita

Tätä lakia sovellettaessa on otettava huomioon kansainvälistä suojelua hakevan ja tilapäistä suojelua saavan erityiset vastaanottotarpeet.

Erityiset vastaanottotarpeet arvioidaan yksilöllisesti. Arviointi tehdään mahdollisimman pian ja kuitenkin viimeistään 30 päivän kuluessa siitä, kun kansainvälistä suojelua tai tilapäistä suojelua koskeva asia on tullut vireille. Jos erityisiä vastaanottotarpeita ilmenee myöhemmässä vaiheessa, vastaanottokeskus arvioi kyseiset tarpeet ja vastaa niihin.

7 §

Kustannusten korvaaminen

Valtio korvaa tässä laissa tarkoitettusta toiminnasta aiheutuvat kustannukset valtion talousarvion rajoissa.

Maahanmuuttovirasto maksaa vastaanottokeskuksen perustamis- ja ylläpitokustannukset sekä korvauksen vastaanottopalvelujen tuottamisesta. Kulut korvataan siltä ajalta, jona ulkomaalaisella on oikeus saada vastaanottopalveluja 14 ja 14 a §:n perusteella tai jona vastaanottokeskus toimii ulkomaalaislain 3 §:n 1 momentin 31 kohdassa tarkoitettuna seulontamajoituspaikkana. Maahanmuuttovirasto maksaa palvelujen tuottajalle korvauksen sellaisen ihmiskaupan uhrin auttamisesta, jolla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa.

Maahanmuuttovirasto maksaa hakemuksesta ilman huoltajaa olevan lapsen edustajan palkkion tämän edustajan tehtäviin käyttämän ajan perusteella ja korvauksen edustamisesta aiheutuneista kuluista, jos edustaja on määrätty tämän lain nojalla ja lapselle ei ole myönnetty oleskelulupaa tai kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa tilapäisen suojelun perusteella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä palkkion maksamisen perusteista ja palkkion suuruudesta, korvattavista kuluista sekä menettelyistä palkkion maksamisessa ja kulujen korvaamisessa.

Korvaus hyvinvointialueen tuottamista 25 ja 26 §:ssä tarkoitetuista sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluista määräytyy hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän ja Maahanmuuttoviraston tekemän sopimuksen perusteella. Jos korvauksesta ei ole sovittu, Maahanmuuttoviraston on suoritettava palvelun tuottamisesta aiheutuneiden kustannusten suuruinen korvaus. Korvaus muusta julkisen tai yksityisen palvelun tuottajan tuottamasta palvelusta määräytyy sen mukaan, mitä siitä on erikseen sovittu.

9 §

Valtion vastaanottokeskukset

Maahanmuuttovirasto vastaa valtion vastaanottokeskusten ylläpidosta ja päättää niiden perustamisesta, lakkauttamisesta ja toimipaikoista.

Valtion vastaanottokeskuksen johtajalta edellytetään tehtävään soveltuvaa tutkintoa, hyvää perehtyneisyyttä virkaan kuuluviin tehtäviin, käytännössä osoitettua johtamistaitoa ja tehtävän edellyttämää vieraan kielen taitoa.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuissa tehtävissä toimiva johtaja vastaa toimivaltansa rajoissa siitä, että hänen johtamassaan vastaanottokeskuksessa on toiminnan vaatima riittävä henkilöstö ja että keskuksen toiminnassa noudatetaan sille tässä laissa ja muussa lainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia.

10 §

Vastaanottopalvelujen tuottamisesta sopiminen

Maahanmuuttovirasto voi tehdä yksityisen, julkisen tai kolmannen sektorin palveluntuottajan kanssa sopimuksen vastaanottopalvelujen tuottamisesta. Maahanmuuttovirastolla säilyy vastuu 8 §:ssä säädetystä ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta myös silloin, kun vastaanottopalvelut tuottaa muu kuin valtion vastaanottokeskus.

Maahanmuuttoviraston ja palveluntuottajan välisessä sopimuksessa on sovittava ainakin:

- 1) palvelun sisällöstä, määrästä ja laadusta;
- 2) vastaanottopalvelujen tuottamisesta tätä lakia ja hallinnon yleislakeja noudattaen;
- 3) järjestelyistä, joilla Maahanmuuttovirasto huolehtii ohjauksesta ja valvonnasta;
- 4) kustannusten määräytymisperusteista ja korvaamisesta; sekä
- 5) sopimusrikkomusten seuraamuksista ja sopimuksen purkamisen ehdoista.

Jos kyse on vastaanottokeskuksen perustamisesta ja ylläpitämisestä koskevasta sopimuksesta, tulee 2 momentissa säädettyjen edellytysten lisäksi sopia ainakin;

- 1) vastaanottokeskuksen tiloja ja henkilöstöä koskevista vaatimuksista; ja
- 2) vastaanottokeskuksen laajentamisesta, supistamisesta ja lakkauttamisesta sekä varautumisesta laajamittaiseen maahantuloon ja muihin maahantulon häiriötilanteisiin.

Maahanmuuttovirastolla on oikeus saada palveluntuottajalta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä valvonnan kannalta välttämättömät tiedot ja selvitykset sekä oikeus tarkastaa vastaanottokeskuksen käytössä olevat tilat. Tarkastusoikeus ei kuitenkaan koske vastaanottopalvelujen saajan asumiskäytössä olevia tiloja, ellei niiden tarkastaminen ole välttämätöntä asiakkaan aseman ja oikeuksien tai asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi. Tarkastukseen sovelletaan muutoin hallintolain 39 §:ää.

Palveluntuottaja vastaa tuottamiensa vastaanottopalvelujen lain- ja sopimuksenmukaisuudesta. Jos palveluntuottaja rikkoo lakia tai sopimusta, Maahanmuuttovirasto voi antaa huomautuksen tai korjausmääräyksen, määrätä sopimussakon, rajoittaa toiminnan laajuutta tai keskeyttää toiminnan siltä osin kuin se on välttämätöntä, taikka purkaa sopimuksen olennaisesta rikkomuksesta. Maahanmuuttoviraston on huolehdittava palvelujen jatkuvuudesta sopimuksen päättyessä.

11 §

Vastaanottopalvelujen tuottamista koskevat vaatimukset

Maahanmuuttoviraston tulee varmistaa, että muulla kuin valtion vastaanottokeskuksella on riittävät ammatilliset, toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset vastaanottopalvelujen järjestämiselle.

Muun kuin valtion vastaanottokeskuksen johtajan kelpoisuuteen sovelletaan 9 §:n 2 momenttia.

11 a §

Rikosoikeudellinen virkavastuu ja vahingonkorvausvastuu

Muun kuin valtion vastaanottokeskuksen palveluksessa olevaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan vastaanottopalveluihin liittyviä tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

12 §

Laajamittaiseen maahantuloon ja muihin maahantulon häiriötilanteisiin varautuminen

Maahanmuuttovirasto vastaa varautumisesta kansainvälistä suojelua hakevien tai tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestämiseen laajamittaisen maahantulon ja muissa maahantulon häiriötilanteissa. Maahanmuuttovirasto laatii valtakunnallisen valmiussuunnitelman laajamittaisen maahantulon ja muiden maahantulon häiriötilanteiden varalta sekä ohjaa muiden viranomaisten ja toimijoiden varautumista vastaanoton järjestämiseen.

Maahanmuuttovirasto toteuttaa varautumista koskevia tehtäviään yhteistyössä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Sisäministeriö vastaa EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen mukaisen valmiussuunnitelman laatimisesta, käyttöönnotosta ja siitä ilmoittamisesta Euroopan unionin turvapaikkavirastolle ja Euroopan komissiolle.

13 §

Vastaanottopalvelut

Maahanmuuttovirasto järjestää vastaanottopalvelut. Kansainvälistä suojelua hakeva ja tilapäistä suojelua saava saa vastaanottopalvelut sen vastaanottokeskuksen kautta, jonka asiakkaaksi hänet rekisteröidään.

Vastaanottopalveluihin kuuluvat majoitus, vastaanotto- ja käyttöraha, sosiaalipalvelut, terveydenhuoltopalvelut, tulkki- ja käännöspalvelut sekä ohjaus ja neuvonta siten kuin tässä luvussa säädetään. Vastaanottopalveluina voidaan järjestää myös ateriat.

Ilman huoltajaa oleville lapsille tarkoitetuissa ryhmäkodeissa ja tukiasuntoloissa järjestetään lapsen päivittäinen hoiva, huolenpito ja kasvatusta. Ryhmäkodeissa ja tukiasuntoloissa voidaan järjestää täysi ylläpito.

13 a §

Tunnistautuminen ja yhteystietojen ylläpito

Vastaanottopalvelujen saamisen edellytyksenä on, että henkilö tunnistautuu säännöllisesti vastaanottokeskuksessa. Kansainvälistä suojelua hakevan on tunnistauduttava 2—4 kertaa kuukaudessa ja tilapäistä suojelua saavan yhden kerran kuukaudessa. Tunnistautumisvelvollisuus ei koske alle 18-vuotiaita eikä työssäkäyviä. Henkilön tulee lisäksi ilmoittaa vastaanottokeskukselle yhteystietonsa sekä ylläpitää niitä.

Tunnistautuminen voidaan tehdä henkilökohtaisesti vastaanottokeskuksessa tai muulla Maahanmuuttoviraston määräämällä luotettavalla tavalla.

Jos kansainvälistä suojelua hakeva tai tilapäistä suojelua saava jättää ilman perusteltua syytä tunnistautumatta vastaanottokeskuksessa, henkilön asiakkuus vastaanottokeskuksessa voidaan päättää viiden arkipäivän kuluttua tunnistautumatta jättämisestä.

Maahanmuuttoviraston päätöksellä velvollisuudesta tunnistautua voidaan poiketa laajamittaisen maahantulon tai muussa maahantulon häiriötilanteessa. Päätös koskee kaikkia vastaanottopalvelujen saajia ja on voimassa tilapäisesti.

14 §

Vastaanottopalvelujen saaja

Vastaanottopalveluja annetaan kolmannen maan kansalaiselle tai kansalaisuudettomalle henkilölle, joka hakee kansainvälistä suojelua tai saa tilapäistä suojelua.

Myöhemmän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tehneelle ei kuitenkaan anneta vastaanottopalveluja, jos poiketaan hakijan oikeudesta jäädä Suomen alueelle ulkomaalaislain 102 §:n perusteella.

14 a §

Vastaanottopalvelujen kesto

Kansainvälistä suojelua hakeneelle, joka on saanut oleskeluluvan ja joka täyttää edellytykset kotikuntalaissa tarkoitetun kotikunnan saamiselle, tai tilapäistä suojelua saavalle, joka täyttää edellytykset kotikuntalaissa tarkoitetun kotikunnan saamiselle, annetaan vastaanottopalveluja kuntaan siirtymisen järjestymisajan, mutta kuitenkin enintään 3 kuukautta siitä, kun edellytykset kotikuntalaissa tarkoitetun kotikunnan saamiselle täyttyvät. Ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle vastaanottopalveluja annetaan kuitenkin kuntaan siirtymisen järjestymisajan.

Vastaanottopalveluja annetaan enintään 60 päivää siitä, kun kolmannen maan kansalaisella ei ole enää oikeutta jäädä Suomen alueelle.

Poiketen siitä, mitä 2 momentissa säädetään vastaanottopalvelujen kestosta, myöhemmän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tehneelle vastaanottopalveluja annetaan enintään 14 päivää siitä, kun hänellä ei ole enää oikeutta jäädä Suomen alueelle.

Poiketen siitä, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään vastaanottopalvelujen kestosta, ilman huoltajaa olevalle lapselle vastaanottopalveluja annetaan maasta poistumiseen saakka.

Edellä säädettyjen määräaikojen estämättä vastaanottokeskuksen johtaja voi päättää jatkaa vastaanottopalveluja kohtuullisen ajan poikkeuksellisen painavasta syystä.

15 §

Tietojen antaminen

Kansainvälistä suojelua hakevalle ja tilapäistä suojelua saavalle annetaan tietoja vastaanottopalveluista, vastaanottoon liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista, velvollisuuksien noudattamatta jättämisen seuraamuksista, oikeusavusta sekä vastaanottoon liittyvissä kysymyksissä avustavista järjestöistä.

Poliisi, rajatarkastusviranomainen tai Maahanmuuttovirasto antaa 1 momentissa tarkoitetut tiedot kansainvälistä suojelua hakevalle mahdollisimman pian ja viimeistään kolmen päivän kuluessa hakemuksen tekemisestä tai hakemusta rekisteröitäessä. Tilapäistä suojelua hakevalle tiedot annetaan hakemusta rekisteröitäessä.

Tiedot annetaan ymmärrettävässä ja selkeässä muodossa kirjallisesti kansainvälistä suojelua hakevan ja tilapäistä suojelua saavan äidinkielellä tai kielellä, jota hänen voidaan kohtuudella olettaa ymmärtävän. Tarvittaessa tiedot voidaan antaa myös suullisesti. Henkilön tulee allekirjoituksellaan vahvistaa saaneensa tiedot.

Poliisi, rajatarkastusviranomainen tai Maahanmuuttovirasto antaa ilman huoltajaa olevalle lapselle tiedot lapsen ikä- ja kehitystasolle sopivalla tavalla. Tiedot annetaan lapselle määrätyn edustajan tai tilapäisen edustajan läsnä ollessa.

15 a §

Ohjaus ja neuvonta

Vastaanottokeskuksen on huolehdittava kansainvälistä suojelua hakevan ja tilapäistä suojelua saavan ohjauksesta ja neuvonnasta.

16 §

Majoitus vastaanottokeskuksessa

Kansainvälistä suojelua hakeva ja tilapäistä suojelua saava majoitetaan vastaanottokeskukseen. Majoittamisessa otetaan huomioon majoitettavien ikä, sukupuoli ja erityiset vastaanottotarpeet. Majoitus järjestetään niin, että perheenjäsenet voivat halutessaan asua yhdessä. Majoitusta järjestettäessä toteutetaan asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että majoitus toteutuu turvallisesti.

Kansainvälistä suojelua hakeva tai tilapäistä suojelua saava voidaan siirtää toiseen vastaanottokeskukseen, jos se on välttämätöntä hänen itsensä, vastaanottokeskuksen toiminnan tai turvapaikka- tai vastaanottojärjestelmän hallinnoinnin vuoksi.

Maahanmuuttovirasto päättää turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmän hallinnoimiseen liittyvästä majoittamisesta ja siirroista. Vastaanottokeskus päättää majoittamisesta ja siirroista, jos ne liittyvät vastaanottokeskuksen toimintaan tai vastaanottopalvelujen saajaan itseensä. Maahanmuuttovirasto voi pidättää itselleen päätösvallan siirrosta, jos siirtoa koskevassa asiassa ei päästä yksimielisyyteen siitä, mihin vastaanottokeskukseen majoitettava siirretään.

16 a §

Vastaanottokeskuksen yleinen järjestys ja turvallisuus

Asiakas ei saa aiheuttaa vastaanottokeskuksessa tai sen välittömässä läheisyydessä häiriötä yleiselle järjestykselle taikka olla vaaraksi muiden henkilöiden turvallisuudelle.

Vastaanottokeskukseen ei saa tuoda eikä pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan aiheuttaa vaaraa asukkaan tai toisen henkilön hengelle, terveydelle tai turvallisuudelle taikka vahingoittaa omaisuutta, jos on todennäköistä, että ainetta tai esinettä käytetään edellä mainitulla tavalla.

Maahanmuuttovirasto vahvistaa vastaanottokeskuksen järjestyssäännön, joka sisältää tätä lakia tarkempia määräyksiä vastaanottokeskuksen yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta, paloturvallisuudesta, vaarallisten aineiden ja esineiden hallussapidosta ja vastaanottokeskuksen ja sen asiakkaiden omaisuudesta sekä muista vastaavista vastaanottokeskuksen järjestyksen ylläpitämiseen ja toimintojen järjestämiseen liittyvistä yksittäisistä seikoista.

Vastaanottokeskus antaa 15 §:n 3 ja 4 momentin mukaisesti tiedoksi järjestyssäännön kansainvälistä suojelua hakevalle ja tilapäistä suojelua saavalle tämän rekisteröityessä vastaanottokeskuksen asiakkaaksi.

17 §

Ilman huoltajaa olevan lapsen majoitus

Ilman huoltajaa oleva lapsi voidaan majoittaa aikuisten tai perheiden vastaanottokeskukseen yhdessä hänen huolenpidostaan vastuussa olevan läheisen aikuisen kanssa, jos se on lapsen edun mukaista.

18 §

Yksityismajoitus

Kansainvälistä suojelua hakeva tai tilapäistä suojelua saava voi järjestää majoituksensa itse.

Vastaanottokeskuksen johtaja päättää sosiaalityöntekijän esityksestä ilman huoltajaa olevan lapsen siirtymisestä yksityismajoitukseen. Sosiaalityöntekijän on kuultava lasta ja hänen edustajaansa ennen esityksen laatimista. Vastaanottokeskus ilmoittaa yksityismajoituksessa asuvan ilman huoltajaa olevan lapsen osoitteen ja tiedot henkilöistä, joiden luona hän asuu,

asuinpaikan hyvinvointialueelle tai Helsingin kaupungille. Ilmoitukseen on liitettävä lapsen yksityismajoitusta koskeva päätös.

19 §

Vastaanottoraha

Täydentävää vastaanottorahaa voidaan myöntää henkilön tai hänen perheensä erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuviin, ihmisarvoisen elämän kannalta välttämättömän toimeentulon turvaamiseksi ja itsenäisen selviytymisen edistämiseksi tarpeellisiksi harkittuihin menoihin.

Jos sisäministeriö on päättänyt 12 §:n 3 momentissa tarkoitetun valmiussuunnitelman käyttöönotosta, kansainvälistä suojelua hakevan ja tilapäistä suojelua saavan välttämätön toimeentulo voidaan turvata maahan tulon jälkeen lyhytaikaisesti hyödykkeillä.

20 §

Vastaanottorahan määrä

Vastaanottorahan perusosa kuukautta kohti on:

- 1) yksin asuvalla 300 euroa ja ateriapalvelut tarjoavassa vastaanottokeskuksessa 88 euroa;
  - 2) muulla kuin 1 kohdassa tarkoitetulla 18 vuotta täyttäneellä 254 euroa ja ateriapalvelut tarjoavassa vastaanottokeskuksessa 72 euroa;
  - 3) perheensä kanssa asuvalla 10—17-vuotiaalla lapsella 210 euroa ja ateriapalvelut tarjoavassa vastaanottokeskuksessa 60 euroa;
  - 4) perheensä kanssa asuvalla alle 10-vuotiaalla lapsella 191 euroa ja ateriapalvelut tarjoavassa vastaanottokeskuksessa 57 euroa;
  - 5) yksinhuoltajalla 336 euroa ja ateriapalvelut tarjoavassa vastaanottokeskuksessa 97 euroa.
-

21 §

Käyttöraha

Ilman huoltajaa olevan alle 16-vuotiaan lapsen käyttöraha kuukautta kohti on 26 euroa ja 16 vuotta täyttäneen 47 euroa. Käyttöraha voi olla myös tätä pienempi, jos se on perusteltua lapsen ikä ja kehitystaso huomioon ottaen.

23 §

Vastaanotto- ja käyttörahan myöntäminen ja takaisin periminen

---

Vastaanotto- ja käyttörahan myöntämisessä noudatetaan toimeentulotuesta annetun lain 2 ja 3 luvun toimeentulotuen määräytymistä ja menettelyä koskevia säännöksiä. Vastaanotto- ja käyttörahan takaisinperintään sovelletaan mainitun lain 4 luvun takaisinperintää koskevia säännöksiä.

23 a §

Tulojen ja varojen ilmoittaminen

Kansainvälistä suojelua hakevan, tilapäistä suojelua saavan ja heidän perheenjäsentensä on annettava kaikki tiedossaan olevat vastaanottorahan ja käyttörahan myöntämiseen sekä muiden vastaanottopalvelujen antamiseen vaikuttavat välttämättömät tiedot tuloistaan ja varoistaan sille vastaanottokeskukselle, jonka asiakkaaksi heidät on rekisteröity. Heidän on välittömästi ilmoitettava vastaanottokeskukselle tiedoissa tapahtuneista muutoksista.

29 §

Suomalaista yhteiskuntaa koskevien perustietojen antaminen

Vastaanottokeskus järjestää kansainvälistä suojelua hakevalle ja tilapäistä suojelua saavalle kurssin, jolla annetaan perustietoja suomalaisesta yhteiskunnasta. Kurssi on 18 vuotta täyttäneelle vastaanottopalvelujen saajalle pakollinen.

Maahanmuuttoviraston päätöksellä järjestämisvelvollisuudesta voidaan poiketa laajamittaisen maahantulon tai muussa maahantulon häiriötilanteessa.

31 §

Avustettu vapaaehtoinen paluu

Vapaaehtoisen paluun tukemiseksi voidaan kansainvälistä suojelua hakeneelle kolmannen maan kansalaiselle, tilapäistä suojelua saavalle ja ihmiskaupan uhrille sekä oleskeluluvan ulkomaalaislain 51 §:n nojalla saaneelle maksaa avustusta ja korvata kohtuulliset matkakustannukset kotimaahan tai muuhun maahan, johon hänen pääsynsä on taattu. Edellytyksenä paluun tukemiselle on, että palaajalla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa. Edellytyksenä avustuksen ja korvauksen maksamiseksi kansainvälistä suojelua hakeneelle on lisäksi, että hän poistuu maasta vapaaehtoisesti pysyväisluonteisessa tarkoituksessa peruttuaan hakemuksensa tai oleskelulupahakemuksen tultua hylätyksi.

Avustus ja korvaus myönnetään, jos palaaja on tuen tarpeessa eikä voi aloittaa uudelleenkotoutumistaan eikä kattaa matkakustannuksiaan ansiotyöllään, muista tuloistaan tai varoistaan tai muulla tavalla. Avustuksen rahamäärän suuruuden määrittämisessä otetaan huomioon palaajan henkilökohtaiset ja paluumaan olosuhteet. Avustuksen myöntäminen edellyttää suunnitelmaa avustuksen käytöstä. Avustuksen rahamäärä voi olla tavallista suurempi, jos Maahanmuuttovirasto sisäministeriötä kuultuaan päättää poikkeuksellisesti tukea jonkin rajatun ryhmän paluuta määrätyn ajan. Avustuksesta ja sen määrästä, avustuksen kohderyhmästä sekä avustuksen myöntämisen menettelyistä annetaan tarkemmat säännökset sisäministeriön asetuksella.

Avustuksen ja korvauksen myöntää hakemuksesta se vastaanottokeskus, jonka asiakkaaksi palaaja on rekisteröity, tai Maahanmuuttovirasto. Vastaanottokeskus tai Maahanmuuttovirasto voi periä takaisin myöntämänsä avustuksen tai korvauksen, jos osoittautuu, että se on maksettu virheellisin perustein tai perusteettomasti. Hakemus takaisinperinnästä tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä vastaanottokeskus sijaitsee.

32 §

Vastaanottopalveluista perittävät maksut ja maksun takautuva perintä

Maksun määrää maksettavaksi vastaanottokeskuksen johtaja.

Maksu peritään täysimääräisesti, jos vastaanottopalvelujen saaja ei ilmoita tulojaan ja varojaan 23 a §:n mukaisesti.

Maksu voidaan periä takautuvasti enintään kolmen kuukauden ajalta, jos jälkikäteen käy ilmi, että vastaanottopalvelujen saajalla olisi ollut riittävät tulot tai varat maksun suorittamiseen.

Maahanmuuttovirasto päättää maksun takautuvasta perinnästä. Vastaanottokeskuksen johtajan on tehtävä hakemus maksun takautuvasta perinnästä Maahanmuuttovirastolle kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun on saatu tieto perusteetta ilman maksua annetusta vastaanottopalvelusta. Hakemukseen on liitettävä tarpeellinen selvitys henkilölle annetuista vastaanottopalveluista, maksuvelvollisesta ja tämän edellytyksistä maksun suorittamiseen.

39 §

Edustajan määrääminen

Kansainvälistä suojelua hakevalle, tilapäistä suojelua saavalle sekä sellaiselle ihmiskaupan uhriksi joutuneelle lapselle, jolla ei ole oleskelulupaa, määrätään edustaja, jos lapsi on Suomessa ilman huoltajaa. Edustaja määrätään mahdollisimman pian ja kuitenkin viimeistään 15 arkipäivän kuluttua hakemuksen tekemisestä tai auttamisjärjestelmään ottamisesta. Jos sisäministeriö on päättänyt 12 §:n 3 momentissa tarkoitetun valmiussuunnitelman käyttöönotosta, Maahanmuuttovirasto voi pidentää edustajan määräämisen määräaikaa 25 arkipäivään.

Vastaanottokeskuksen, jonka asiakkaaksi lapsi on rekisteröity, on tehtävä viivytyksettä hakemus edustajan määräämisestä kuultuaan lasta 5 §:n 2 momentin mukaisesti.

Edustajan määrää kärkeäoikeus, jonka tuomiopiirissä sijaitsevan vastaanottokeskuksen asiakkaaksi lapsi on rekisteröity. Kärkeäoikeuden tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hovioikeuteen oikeudenkäymiskaaren mukaisesti. Edustajan määräämistä koskevaa päätöstä on noudatettava, vaikka päätös ei ole saanut lainvoimaa.

Ennen edustajan määräämistä, vastaanottokeskuksen johtaja määrää viivytyksettä menettelyasetuksen 23 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa tarkoitettuihin tilapäiseksi edustajaksi vastaanottokeskuksen henkilöstöön kuuluvan työntekijän. Vastaanottokeskuksen henkilöstöön kuuluvalla työntekijällä tarkoitetaan sosiaalityöntekijää tai lapsen hoito- ja kasvatustehtävistä vastuussa olevaa työntekijää.

39 a §

Edustajatoiminnan hallinnointi

Maahanmuuttovirasto vastaa edustajatoiminnan ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta sekä edustajien koulutuksesta.

Edustajan on pyynnöstä toimitettava Maahanmuuttoviraston nähtäväksi rikosrekisterilain (770/1993) 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä.

Vastaanottokeskus, jonka asiakkaaksi lapsi on rekisteröity, vastaa edustajatoiminnan käytännön hallinnoinnista.

40 §

Edustajan kelpoisuus

Edustajaksi määrätään tehtävään sopiva täysivaltainen henkilö, joka antaa siihen suostumuksensa ja joka kykenee hoitamaan tehtävänsä moitteettomasti. Sopivuutta arvioitaessa on otettava huomioon edustajaksi esitetyn osaaminen ja asiantuntemus, tehtävän laatu ja laajuus

sekä muut asiaan vaikuttavat seikat. Edustajaksi ei voida määrätä henkilöä, jolla on tai voisi olla eturistiriita lapsen kanssa.

Edustajaksi määrittämisen edellytyksenä on, että henkilö on toimittanut käräjäoikeuden nähtäväksi rikosrekisterilain 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun otteen rikosrekisteristä.

Yksittäisellä edustajalla voi olla samanaikaisesti edustettavanaan enintään 30 lasta. Jos sisäministeriö on päättänyt 12 §:n 3 momentissa tarkoitetun valmiussuunnitelman käyttöönotosta, Maahanmuuttovirasto voi nostaa yksittäisen edustajan samanaikaisesti edustettavien lasten enimmäismäärän 50 lapseen.

41 §

Edustajan tehtävät

Edustajan tehtävänä on:

1) käyttää huoltajalle kuuluvaa puhevaltaa lapsen henkilöä koskevissa asioissa oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 1 ja 2 §:n, hallintolain 14 §:n ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 25 §:n mukaisesti;

2) käyttää huoltajalle kuuluvaa puhevaltaa lapsen varallisuutta ja taloutta koskevissa asioissa holhoustoimesta annetun lain (442/1999) mukaisesti;

3) varmistaa tehtävässään lapsen edun turvaaminen;

4) avustaa lasta yhteydenpidossa tämän perheenjäseniin ja muihin omaisiin; ja

5) avustaa lasta ulkomaalaislain mukaisissa lasta koskevissa menettelyissä.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun lapsen henkilöä tai varallisuutta koskevan päätöksen tekemistä lasta on kuultava 5 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Edustajan tehtäviin ei kuulu lapsen päivittäinen hoito, kasvatusta tai muu huolenpito.

42 §

Edustajan vapauttaminen tehtävästään

Jos edustajan määrittämisen jälkeen ilmenee, että lapsella on Suomessa huoltaja tai lapselle määrätään huoltaja, edustaja on vapautettava tehtävästään, jollei vapauttaminen ole lapsen edun vastaista. Edustaja voidaan vapauttaa tehtävästään, jos hän sitä pyytää tai on sairauden tai muun syyn vuoksi estynyt tai ei hoida tehtäviään asianmukaisesti taikka jos siihen on muu erityinen syy.

Edustajan tehtävästä vapauttamista koskevan hakemuksen voi tehdä edustaja, 15 vuotta täyttänyt lapsi itse, vastaanottokeskus, jonka asiakkaaksi lapsi on rekisteröity, tai lapsen huoltaja.

---

43 §

Edustajan tehtävän lakkaaminen

Edustajan tehtävä lakkaa, kun:

1) edustettava täyttää 18 vuotta tai todetaan täysi-ikäiseksi; tai

2) edustettava muuttaa pysyvästi pois Suomesta.

44 §

Ilmoitusvelvollisuus

Käräjäoikeuden on ilmoitettava vastaanottokeskukselle, Maahanmuuttovirastolle ja väestötietojärjestelmään kansainvälistä suojelua hakevan, tilapäistä suojelua saavan ja ihmiskaupan uhriksi joutuneen lapsen edustajan määräämistä tai tehtävästä vapauttamista koskevista päätöksistä.

Jos lapsella on edustajan hoidettavana olevaa holhousoimesta annetun lain 66 §:ssä tarkoitettua omaisuutta, käräjäoikeuden on ilmoitettava edustajan määräämisestä holhousviranomaiselle edustajan tehtävän merkitsemiseksi holhousasioiden rekisteriin.

Maahanmuuttoviraston, poliisin, rajatarkastusviranomaisen ja vastaanottokeskuksen on viipymättä ilmoitettava 39 §:ssä tarkoitetulle edustajalle tai tilapäiselle edustajalle sellaisista edustettavaa lasta kokevista seikoista, joiden arvioidaan olevan merkityksellisiä edustajan 41 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi.

Vastaanottokeskuksen, jonka asiakkaaksi lapsi on rekisteröity, on ilmoitettava ilman huoltajaa olevalle alaikäiselle, että hänelle on määrätty 39 §:ssä tarkoitettu edustaja tai tilapäinen edustaja.

6 luku

Vastaanottopalveluja koskevat rajoitustoimet

45 §

Vastaanottorahan alentaminen

Maahanmuuttovirasto päättää kansainvälistä suojelua hakevalle ja tilapäistä suojelua saavalle myönnettävän vastaanottorahan perusosan alentamisesta 20 prosentilla, jos henkilö ilman perusteltua syytä:

1) jättää toistuvasti noudattamatta 13 a §:ssä säädettyä velvollisuutta tunnistautua vastaanottokeskuksessa;

2) ei ylläpidä yhteystietojaan 13 a §:n mukaisesti;

3) rikkoo toistuvasti tai vakavasti 16 a §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä; tai

4) kieltäytyy toistuvasti suorittamasta hänelle osoitetun 29 §:ssä tarkoitetun kurssin.

Maahanmuuttovirasto päättää kansainvälistä suojelua hakevalle myönnettävän vastaanottorahan perusosan alentamisesta 20 prosentilla, jos henkilö ilman perusteltua syytä poistuu 49 §:ssä tarkoitetulta tietyltä maantieteelliseltä alueelta taikka ei noudata 50 §:ssä säädettyä vaatimusta asua määrättyssä vastaanottokeskuksessa.

Päätös vastaanottorahan alentamisesta tehdään enintään kahdeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Vastaanottorahan alentaminen ei saa vaarantaa ihmisarvoisen elämän edellyttämän turvan mukaista välttämätöntä toimeentuloa eikä olla muutoinkaan kohtuutonta.

46 §

Maasta poistettavan ja myöhemmän hakemuksen tehneen vastaanottorahan alentaminen

Maahanmuuttovirasto päättää kansainvälistä suojelua hakevalle ja tilapäistä suojelua saavalle myönnettävän vastaanottorahan perusosan alentamisesta 20 prosentilla, jos hän saa vastaanottopalveluja sen jälkeen, kun hänellä ei ole enää oikeutta jäädä Suomen alueelle tai jos kansainvälisen suojelun hakija on tehnyt myöhemmän hakemuksen.

Päätös vastaanottorahan alentamisesta on voimassa, kunnes ulkomaalainen on poistunut maasta.

Vastaanottorahan alentaminen ei saa vaarantaa ihmisarvoisen elämän edellyttämän turvan mukaista välttämätöntä toimeentuloa eikä olla muutoinkaan kohtuutonta.

47 §

Vastaanottopalvelujen peruuttaminen

Maahanmuuttovirasto päättää vastaanottopalvelujen peruuttamisesta kansainvälistä suojelua hakevalta tai tilapäistä suojelua saavalta:

- 1) jolla ei ole oikeutta jäädä Suomen alueelle ja joka on laiminlyönyt ulkomaalaislain 145 a §:ssä tarkoitetun velvollisuuden tehdä yhteistyötä maastapoistamismenettelyn aikana; tai
- 2) jonka vastaanottorahan perusosaa on alennettu 45 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla ja henkilö jatkaa edelleen 16 a §:n 1 tai 2 momentissa säädetyn rikkomista.

Kun vastaanottopalvelut peruutetaan, henkilölle ei myönnetä 19 §:ssä tarkoitettua vastaanottorahan perusosaa tai 21 §:ssä tarkoitettua käyttörahaa. Henkilölle voidaan myöntää 19 §:ssä tarkoitettua täydentävää vastaanottorahaa vain, jos se on poikkeuksellisessa tilanteessa välttämätöntä. Vastaanottokeskus, jonka asiakkaaksi henkilö rekisteröidään, turvaa henkilön toimeentulon ja huolenpidon järjestämällä majoituksen ja ateriat sekä myöntämällä hyödykkeitä. Hyödykkeet myöntää hakemuksesta 25 §:ssä tarkoitettu sosiaalihuollon ammattihenkilö.

Päätös vastaanottopalvelujen peruuttamisesta tehdään 1 momentin 2 kohdan mukaisissa tilanteissa enintään kahdeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Vastaanottopalvelujen peruuttaminen päättyy, jos 1 momentin 1 kohdan perusteiden katsotaan lakanneen tai jos tuomioistuin kieltää taikka keskeyttää ulkomaalaisen maasta poistamisen täytäntöönpanon.

Vastaanottopalvelujen peruuttaminen ei saa vaarantaa ihmisarvoisen elämän edellyttämän turvan mukaista välttämätöntä toimeentuloa eikä olla muutoinkaan kohtuutonta.

48 §

Siirtopäätöksen saaneen vastaanottopalvelujen peruuttaminen

Maahanmuuttovirasto päättää turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinnasta, asetusten (EU) 2021/1147 ja (EU) 2021/1060 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 604/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1351, jäljempänä *hallinta-asetus*, 42 artiklassa tarkoitetun siirtopäätöksen saaneen kansainvälistä suojelua hakevan vastaanottopalvelujen peruuttamisesta ja työnteko-oikeuden päättymisestä, jos Suomi ei ole se valtio, jossa hänen edellytetään olevan mainitun asetuksen 17 artiklan perusteella. Vastaanottopalvelut peruutetaan ja työnteko-oikeus päättyy siitä hetkestä, kun hakija on saanut tiedoksi päätöksen siirtää hänet vastuussa olevaan jäsenvaltioon. Tarkemmista edellytyksistä vastaanottopalvelujen peruuttamiselle säädetään hallinta-asetuksen 18 artiklassa.

Kun vastaanottopalvelut peruutetaan, henkilölle ei myönnetä 19 §:ssä tarkoitettua vastaanottorahan perusosaa tai 21 §:ssä tarkoitettua käyttörahaa. Henkilölle voidaan myöntää 19 §:ssä tarkoitettua täydentävää vastaanottorahaa vain, jos se on poikkeuksellisessa tilanteessa välttämätöntä. Vastaanottokeskus, jonka asiakkaaksi henkilö rekisteröidään, turvaa henkilön toimeentulon ja huolenpidon järjestämällä majoituksen ja ateriat sekä myöntämällä hyödykkeitä. Hyödykkeet myöntää hakemuksesta 25 §:ssä tarkoitettu sosiaalihuollon ammattihenkilö.

49 §

Kansainvälistä suojelua hakevien sijoittaminen tietyille maantieteelliselle alueelle

Maahanmuuttovirasto voi päättää kansainvälistä suojelua hakevien sijoittamisesta tietyllä selvästi rajatulle maantieteelliselle alueelle, jos se on tarpeen kansainvälisen suojelun menettelyn tai vastaanottojärjestelmän hallinnoimiseksi.

Kansainvälistä suojelua hakevan velvollisuudesta pysyä osoitetulla maantieteellisellä alueella säädetään menettelyasetuksen 9 artiklan 4 kohdassa.

Maantieteellisen alueen on oltava maakunta, kunta tai hyvinvointialue taikka muu vastaava hakijan yksityiselämän koskemattomuuden, vastaanottopalvelujen saamisen ja menettelyasetuksen 21 artiklassa tarkoitettujen erityisten menettelyllisten takeiden turvaamisen kannalta riittävän laaja alue. Vastaanottokeskuksen on annettava hakijalle selvästi tieto maantieteellisen alueen rajoista ja luvattomasta alueelta poistumisen seurauksista.

Maahanmuuttovirasto voi myöntää hakijalle luvan poistua tilapäisesti maantieteelliseltä alueelta lähiomaisen vakavan sairauden tai hautajaisten taikka muun painavan henkilökohtaisen syyn vuoksi. Hakijalla on myös oikeus poistua maantieteelliseltä alueelta, jos se on välttämätöntä vastaanottopalvelujen saamiseksi taikka viranomaisen tai muun kansainvälistä suojelua koskevan asian käsittelyn kannalta välttämättömän tahon tapaamiseksi tai tuomioistuinkäsittelyyn osallistumiseksi. Hakijan on etukäteen ilmoitettava vastaanottokeskukselle tällaisesta poistumisesta.

Maantieteelliselle alueelle sijoittaminen on voimassa, kunnes sen ei enää katsota olevan tarpeen kansainvälisen suojelun menettelyn tai vastaanottojärjestelmän hallinnoimiseksi, mutta kuitenkin enintään 12 kuukautta sen alkamisesta.

50 §

Vaativuus asua määrättyssä vastaanottokeskuksessa yleiseen järjestykseen tai menettelyllisiin seikkoihin liittyvästä syystä

Kansainvälistä suojelua hakeva voidaan Maahanmuuttoviraston, poliisin tai rajatarkastusviranomaisen päätöksellä määrätä asumaan tietyssä vastaanottokeskuksessa sekä ilmoittautumaan siellä yhdestä neljään kertaa vuorokaudessa tai olemaan läsnä tiettyinä aikoina, jos se on tarpeen yleiseen järjestykseen liittyvien syiden taikka hakemuksen menettelyllisten seikkojen vuoksi. Menettelyllisten seikkojen vuoksi määrättävät toimet edellyttävät ulkomaalaislain 121 a §:n tarkoittaman pakenemisen vaaran olemassaoloa.

Rajoitustoimien on oltava hakijan henkilökohtainen tilanne huomioon ottaen oikeasuhtaisia. Hakijalla on rajoitustoimista huolimatta oikeus saada vastaanottopalvelut, välttämättömät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä osallistua välttämättömiin tapaamisiin viranomaisten ja tuomioistuimen kanssa. Hakijan on ilmoitettava vastaanottokeskukselle tällaisista tapaamisista.

Rajoitustoimi on voimassa enintään 12 kuukautta toimen alkamisesta. Rajoitustoimi on kuitenkin heti määrättävä päättyväksi, jos se ei ole enää tarpeen yleiseen järjestykseen liittyvien syiden taikka hakemuksen menettelyllisten seikkojen vuoksi. Toimen määrää päättyväksi Maahanmuuttovirasto, poliisi tai rajatarkastusviranomainen.

56 §

Vastaanottopalvelusta perittävää maksua ja maksun takautuvaa perintää koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua maksun määränneeltä vastaanottokeskuksen johtajalta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Maksun takautuvasta perinnästä voi vaatia oikaisua Maahanmuuttovirastolta. Oikaisuvaatimus tulee tehdä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Muutoksenhausta hallinto-oikeuteen säädetään oikeudenkäynnistä

hallintoasioissa annetussa laissa. Hallinto-oikeuden päätökseen ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla.

56 a §

Muutoksenhaku koskien lupaa poistua tietyltä maantieteelliseltä alueelta

Tämän lain 49 §:n 4 momentissa tarkoitettun luvan epäämiseen voi vaatia oikaisua Maahanmuuttovirastolta. Muutoksenhausta hallinto-oikeuteen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Hallinto-oikeuden päätökseen ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla.

8 luku

Erinäiset säännökset

58 §

Tiedonsaantioikeus

Sisäministeriöllä, esitutkintaviranomaisella, hyvinvointialueella, Helsingin kaupungilla, HUS-yhtymällä ja kunnan viranomaisella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 3 ja 4 luvussa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta, mainituissa luvuissa tarkoitettuja palveluja tuottavalta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta ja ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyä edustajalta.

Edellä 3 ja 4 luvussa tarkoitettuja palveluja tuottavalla julkisella tai yksityisellä palvelujen tuottajalla, jonka asiakas kansainvälistä suojelua hakeva, tilapäistä suojelua saava tai ihmiskaupan uhri on, on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä Maahanmuuttovirastolta ja vastaanottokeskukselta palvelujen tuottamisen kannalta välttämättömät tiedot.

Ilman huoltajaa olevalle lapselle määrättyllä edustajalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 41 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta, hyvinvointialueelta, Helsingin kaupungilta, HUS-yhtymältä, kunnan viranomaiselta, Kansaneläkelaitokselta sekä 3 ja 4 luvussa tarkoitettuja palveluja tuottavalta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta.

60 §

Aineiden ja esineiden haltuunotto

Vastaanottokeskuksen haltuun on otettava asukkaalta sellaiset aineet ja esineet:

1) joilla voidaan aiheuttaa vaaraa asukkaan tai toisen henkilön hengelle, terveydelle tai turvallisuudelle taikka vahingoittaa omaisuutta, jos on todennäköistä, että ainetta tai esinettä käytetään edellä mainitulla tavalla; tai

2) joiden hallussapito on muun lain nojalla kielletty.

Omaisuus on keskuksessa majoittumisen päättyessä palautettava sille, jolta se on otettu haltuun, jollei omaisuuden palauttamisesta, luovuttamisesta tai hävittämisestä muualla laissa toisin säädetä.

Haltuunotosta päättää ja haltuunoton tekee vastaanottokeskuksen johtaja taikka hänen määräämänsä sosiaalihuoltotyötä tekevä henkilö. Kiireellisessä tapauksessa haltuunoton voi

tehdä myös muu vastaanottokeskuksen sosiaalihuoltotyötä tekevä. Haltuunotosta on tällöin viipymättä ilmoitettava johtajalle taikka hänen määräämälleen sosiaalihuoltotyötä tekeväälle, jonka tulee tehdä haltuunotosta päätös, jollei omaisuutta palauteta.

61 §

Asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastaminen

Vastaanottokeskuksen asukkaan käytössä olevat tilat voidaan tarkastaa, jos on perusteltua syytä epäillä, että asukkaalla on siellä 60 §:ssä tarkoitettuja aineita tai esineitä.

---

63 §

Aineiden ja esineiden haltuunottoa ja asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastamista koskevien toimenpiteiden kirjaaminen

Vastaanottokeskuksen on tehtävä pöytäkirja aineiden ja esineiden haltuun ottamisesta ja asukkaan käytössä olevien tilojen tarkastamisesta. Pöytäkirjan allekirjoittaa toimenpiteen suorittaja, läsnä ollut toinen työntekijä ja henkilö, jolta omaisuus on otettu haltuun tai jonka käytössä olevat tilat on tarkastettu.

---

63 a §

Tiedoksianto

Vastaanottokeskus antaa kansainvälistä suojelua hakevalle ja tilapäistä suojelua saavalle tiedoksi Maahanmuuttoviraston päätöksen 32 §:ssä tarkoitettusta vastaanottopalveluista perittävien maksujen takautuvasta perinnästä, 45 §:ssä tarkoitettusta vastaanottorahan alentamisesta, 46 §:ssä tarkoitettusta maasta poistettavan ja myöhemmän hakemuksen tehneen vastaanottorahan alentamisesta, 47 §:ssä tarkoitettusta vastaanottopalvelujen peruuttamisesta ja 50 §:ssä tarkoitettusta vaatimuksesta asua määrättyssä vastaanottokeskuksessa. Maahanmuuttovirasto voi antaa edellä tarkoitettut päätökset tiedoksi, jos se on tarkoituksenmukaista.

Tämän lain 48 §:ssä tarkoitettu päätös siirtopäätöksen saaneen vastaanottopalvelujen peruuttamisesta annetaan tiedoksi siirtopäätöksen yhteydessä ulkomaalaislain 205 §:n 4 momentin mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan 12 päivänä kesäkuuta 2026.

Lain 14 ja 14 a §:ää sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä syyskuuta 2026.

Helsingissä 9.6.2026

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Sisäministeri Mari Rantanen